

Relacyjne Bazy Danych

Andrzej M. Borzyszkowski
PJATK/ Gdańsk

materiały dostępne elektronicznie
<http://szuflandia.pjwstk.edu.pl/~amb>

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

Wartość NULL

- Wartość nieznana w tej chwili
 - np. klienci, których telefon jest nieznan
- Wartość nie mogąca mieć sensu w danym kontekście
 - np. tabela książek z kluczem obcym wskazującym na aktualnego czytelnika i datą wypożyczenia
 - jeśli książka nie jest wypożyczona, to klucz obcy jest NULL
 - ale wówczas data wypożyczenia nie ma sensu, też musi być NULL

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

3

Język SQL – wartość nieokreślona NULL

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

2

Wartość NULL, c.d.

- Konieczność, gdy jedna tabela realizuje dwie encje połączone związkiem jedno-jednoznaczny, np.
CREATE TABLE przedmiot_termin (
 kod **serial** **PRIMARY KEY,**
 rodzaj **varchar(20)** **not null,**
 nazwa **varchar(50)** **not null,**
 dzien_tyg **int,**
 godzina **int,**
 sala **int,**
 CONSTRAINT UNIQUE (dzien_tyg, godzina, sala)
)
 - przy odrębnych tabelach przedmiot mógł nie być adresatem klucza obcego z tabeli terminów
 - ale w jednej tabeli przedmiot występuje i termin musi być zastąpiony NULLem

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

4

Własności wartości NULL

- Klucz kandydujący
 - SQL/92: taka sama wartość jak inne, a więc może wystąpić w tabeli najwyżej jeden raz
 - mało sensowne podejście – tylko jeden klient może być bez telefonu, tylko jedna książka niewypożyczona
 - PostgreSQL, i wiele innych: wartość nieznana, a więc wiele wystąpień NULL nie narusza warunku na klucz kandydujący
- Klucz główny: wartość NULL nie jest dozwolona wcale
- Można sprawdzać tę wartość:
SELECT nazwisko, telefon
FROM klient
WHERE telefon IS NOT NULL

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

5

Własności wartości NULL, c.d.

- Można jawnie wprowadzać tę wartość:
INSERT INTO towar (opis, koszt, cena)
VALUES (E'ramka do fotografii 3\'x4\'', 13.36, NULL)
- Wartość NULL nie pasuje do żadnego wzorca
 - założmy, że tabela klientów ma atrybut logiczny „zaległość”
SELECT * FROM klient
WHERE zaleglosc = TRUE OR zaleglosc = FALSE
 - nie wykaże wszystkich klientów, jedynie tych z określoną wartością tego atrybutu
SELECT * FROM klient
 - wykaże wszystkich klientów, również z nieokreśloną wartością atrybutu
SELECT * FROM klient
WHERE zaleglosc != NULL
 - jest absolutnie błędne, działania z NULL nigdy nie zwrócą wartości

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

6

Klucz obcy z możliwą wartością NULL

- -- wypisz opisy towarów z nieokreślonym kodem kreskowym
SELECT opis FROM towar
WHERE nr NOT IN (SELECT towar_nr FROM kod_kreskowy)
 - nie ma takich towarów ?
- -- wypisz opisy towarów z określonym kodem kreskowym
SELECT opis FROM towar
WHERE nr IN (SELECT towar_nr FROM kod_kreskowy)
- Wersja A: Operacja z użyciem NULL zawsze zwraca wartość nieokreśloną
 - wewnętrzny SELECT zawiera wartość NULL
 - a więc oba warunki IN oraz NOT IN mają wartość nieokreśloną
- Wersja B: Operacja IN w kontekście zbioru zawierającego NULL zwraca wartość *true* jeśli element występuje w zbiorze
 - ale wartość *nieokreślona* jeśli nie występuje

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

7

Klucz obcy z możliwą wartością NULL, c.d.

- Postgres dawne wersje, standard SQL literalny – wersja A
 - Postgres 9.3 – wersja B
 - inne systemy – ???
- Zawsze dobrym rozwiązaniem jest wykluczyć wartość NULL w porównaniach
SELECT opis FROM towar
WHERE nr NOT IN (
SELECT towar_nr FROM kod_kreskowy
WHERE towar_nr IS NOT NULL)
 - klucz obcy najczęściej nie może być NULLEM, więc ta ostrożność nie jest niezbędna
 - jeśli dopuszczamy NULL, zawsze trzeba go wykluczyć w kontekście negacji

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

8

Własności wartości NULL dla funkcji agregujących

- Funkcje agregujące pomijają wiersze z wartością NULL

```
SELECT count ( telefon )  
FROM klient
```

obliczy liczbę klientów z określoną wartością numeru telefonu

- * nie ma na pewno wartości niekreślonej

```
SELECT count (*)  
FROM klient
```

obliczy liczbę wszystkich klientów

- na pewno istnieje atrybut ukryty OID
- w praktyce nie ma różnicy, jakiś atrybut jest zadeklarowany jako klucz główny i jest on określony

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

9

Własności wartości NULL dla funkcji agregujących, c.d.

- Łączna cena trzech podanych towarów z tabeli:

```
SELECT sum(cena)  
FROM towar  
WHERE nr IN (11,12,13)
```

- sumowane będą tylko ceny określone
- jeśli jedna z nich będzie NULL, to efektywnie będzie zero

- SELECT (SELECT cena FROM towar WHERE nr=11)
+ (SELECT cena FROM towar WHERE nr=12)
+ (SELECT cena FROM towar WHERE nr=13)**
 - będzie nieokreślona, jeśli choć jedna z nich będzie NULL

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

10

Złączenie w SQL a wartości NULL

- Podaj informacje o towarach, których w magazynie jest mało *lub wcale*

```
SELECT * FROM towar INNER JOIN zapas ON nr = towar_nr  
WHERE ilosc < 10  
UNION  
SELECT * FROM towar  
WHERE nr NOT IN ( SELECT towar_nr FROM zapas )
```

- ERROR: each UNION query must have the same number of columns

- SELECT T.* FROM towar T INNER JOIN zapas ON nr = towar_nr**
 - nie wyświetli informacji o stanie zapasów, tylko o towarze

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

11

Złączenie w SQL a wartości NULL – złączenie zewnętrzne

- Podaj informacje o towarach, których w magazynie jest mało *lub wcale*

```
SELECT *  
FROM towar LEFT OUTER JOIN zapas ON nr = towar_nr  
AND ilosc < 10
```

- towary, których nie ma w magazynie, i dla których drugi warunek nie ma sensu, znajdą się w wyniku

- Istnieją też wersje **RIGHT OUTER JOIN** oraz **FULL OUTER JOIN**
 - chroniona jest lewa lub prawa lub obie tabele
 - tzn. wiersze z chronionej tabeli wejdą do wyniku nawet jeśli nie będą miały pasującego wiersza z drugiej tabeli
 - brakujące atrybuty będą miały wartość NULL
 - słowo **OUTER** jest zbędne i może być pominięte

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

12

Złączenie zewnętrzne, przykład

nr	opis	koszt	cena	towar_nr	ilosc
2	układanka typu puzzle	16.43	19.99	2	2
5	chusteczki higieniczne	2.11	3.99	5	3
10	moneta srebrna z Papieżem	20.00	20.00	10	1
19	zegarek męski	26.43		19	1
11	torba plastikowa	0.01	0.00		
17	donica duża	26.43			
12	nożyczki drewniane	8.18			

© Andrzej M. Borzyszkowski

nr	opis	koszt	cena	towar_nr	ilosc
2	układanka typu puzzle	16.43	19.99	2	2
5	chusteczki higieniczne	2.11	3.99	5	3
10	moneta srebrna z Papieżem	20.00	20.00	10	1
19	zegarek męski	26.43		19	1
11	torba plastikowa	0.01	0.00		
17	donica duża	26.43			
12	nożyczki drewniane	8.18			

Relacyjne Bazy Danych

13

Instrukcja SELECT – negatywne zapytanie jeszcze raz

- Podaj nazwiska klientów, którzy założyli zamówienie po 1 marca 2021:

```
SELECT nazwisko  
FROM klient K INNER JOIN zamowienie  
ON K.nr = klient_nr AND data_zlozenia > '2021-3-1'
```

- Podaj nazwiska klientów, którzy nie założyli zamówienia po 1 marca 2021 ?

```
SELECT nazwisko  
FROM klient K LEFT OUTER JOIN zamowienie Z  
ON K.nr = klient_nr AND data_zlozenia > '2021-3-1'  
WHERE Z.klient_nr is NULL
```

© Andrzej M. Borzyszkowski

Relacyjne Bazy Danych

14